2026 PRACE JĘZYKOZNAWCZE XXVIII/3
ISSN 1509-5304 DOI 10.31648/pj.12945 291–312
eISSN 2450-0801

Katarzyna Liber-Kwiecińska
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5621-5826
e-mail: katarzyna.liber@uj.edu.pl

„Strefa wolna od...” a wrażliwość na dyskryminację

The issue of “... -free zone” and sensitivity to discrimination

Abstrakt
Celem badania było sprawdzenie, jak Polacy postrzegają sformułowania *strefa wolna od dzieci* i *strefa wolna od ideologii LGBT*, jakie ich zdaniem mają znaczenia i jakie wywołują w nich emocje. W badaniu przyjęto dwie hipotezy: w myśl pierwszej sformułowanie dotyczące dzieci jest inaczej postrzegane niż analogiczna fraza dotycząca osób LGBT, w drugiej zaś przyjęto, że przywołane określenia będą inaczej postrzegane przez osoby bezdzietne niż przez osoby będące rodzicami lub opiekunami dzieci. Badanie przeprowadzono w formie anonimowej ankiety internetowej, w której wzięło udział łącznie 1270 osób. Pozyskane dane poddano analizie jakościowej i ilościowej, w tym dwóm testom statystycznym: testowi U Manna-Whitney’a oraz testowi ANOVA rang Kruskala-Wallisa. Wyniki wskazują, że badani są zgodni w kwestii oceny sformułowania *strefa wolna od ideologii LGBT*, zaś postrzeganie frazy *strefa wolna od dzieci* różni się w zależności od tego, czy ankietowani są rodzicami małych dzieci w wieku od 0 do 10 lat, czy też nie mają dzieci lub są rodzicami starszych dzieci.

Słowa kluczowe: adultyzm, ageizm, homofobia, strefa wolna od ideologii LGBT, strefa wolna od dzieci, dyskryminacja

Abstract
The aim of the study was to examine how Polish people perceive the expressions *child-free zone* and *LGBT ideology-free zone*, what meanings they attribute to them, and what emotions these expressions evoke. Two hypotheses were adopted in the study. According to the first one, the formulation referring to children is perceived differently than the analogous phrase referring to LGBT individuals; according to the other one, the aforementioned expressions would be perceived differently by childless individuals than by parents or caregivers. The research was conducted through an anonymous online survey which involved a total of 1,270 respondents. The collected data were subjected to both qualitative and quantitative analysis, including two statistical tests: the Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis one-way analysis of variance by ranks. The results indicate a high level of agreement among the respondents regarding their assessment of the expression *LGBT ideology-free zone*, whereas perceptions of the phrase *child-free*

zone differed depending on whether the participants were parents of young children (aged 0–10), childless, or parents of older children.

Keywords: adultism, ageism, homophobia, LGBT ideology-free zone, child-free zone, discrimination

1. Zjawisko adultocentryzmu

Choć staliśmy się jako społeczeństwo bardziej świadomi problemu dyskryminacji różnych grup społecznych, a w przestrzeni publicznej intensywnie dyskutuje się o wykluczeniu ze względu na płeć, orientację seksualną, rasę czy stopień sprawności fizycznej i psychicznej, nadal powszechna i często nieuświadamiana jest dyskryminacja ze względu na wiek – zjawisko to nazywane jest w literaturze naukowej *ageizmem* (Rupp, Vodanovich, Crede 2005: 335; Kolly-Shamne, Patapas 2021). Choć większość badań i definicji ageizmu koncentruje się na niechęci wobec osób starszych (Okun, Ayalon 2022: 992), problem ten istnieje także w odniesieniu do najmłodszej grupy społecznej i nazywany jest *adultyzmem* lub *adultocentryzmem*.

Dyskryminacja dzieci przejawia się przede wszystkim w postrzeganiu ich jako mniej wartościowych członków społeczeństwa oraz przekonaniu, że dorośli powinni mieć nad nimi całkowitą władzę. Takie podejście sprawia, że potrzeby i pragnienia najmłodszych są często lekceważone (Golus 2018: 320; Biswas et al. 2024: 5), a wszelka ich decyzyjność, nawet w najprostszych sprawach (np. dotyczących ubioru czy jedzenia), ograniczana jest do minimum. W podejściu adultocentrycznym normą i punktem odniesienia jest dorosłość, dzieciństwo jest zaś stanem niekompletności, niedoskonałości i przeistaczania się w formę docelową i właściwą, czyli w dorosłego człowieka. Na dzieci nie patrzymy w kategoriach teraźniejszości, czyli na to, kim są teraz, tylko w kategoriach przyszłości – jako na byty, którymi dopiero się staną. Choć adultyzm należy postrzegać jako formę dyskryminacji, jest to pogląd powszechnie akceptowany, gdyż takiego traktowania doświadczył niemal każdy, będąc dzieckiem (Golus 2018: 322). Jak wynika z badań, nadal normą jest przedmiotowe traktowanie dzieci, umniejszanie ich problemów, ośmieszanie i dewaluowanie ich opinii ze względu na wiek oraz brak doświadczenia (Miś, Ornacka 2015: 71).

Odpowiedzią na adultyzm ma być *childism* – analogiczna do feminizmu perspektywa krytyczna, mająca na celu rekonstrukcję dotychczasowego podejścia do dzieci i zwiększenie inkluzywności wiekowej (Wall 2019). Lucjan Miś i Katarzyna Ornacka (2015) podkreślają, że podmiotowe traktowanie dziecka oznacza przestrzeganie jego granic, akceptację, szacunek

i jasne zdefiniowanie pozycji dziecka w strukturze rodzinnej. Z uwagi na powszechnie akceptowaną dyskryminację dzieci jako mniej ważnych i szanowanych członków społeczeństwa potrzebna jest zmiana sposobu myślenia i dekonstrukcja adultyzmu i ageizmu, która pozwoli stworzyć sprawiedliwe społeczeństwo uwzględniające wszystkich ludzi niezależnie od wieku i doświadczenia życiowego (Biswas et al. 2024).

2. „Strefa wolna od…" w polskim dyskursie publicznym

W 2019 r. za sprawą środowisk konserwatywnych pojawiło się pojęcie *strefa wolna od LGBT*, które „Gazeta Polska" umieściła na swoich naklejkach (Gazeta.pl 2019). Ich dystrybucja została wstrzymana wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie, a hasło przyjęło brzmienie *strefa wolna od ideologii LGBT*, co zdaniem prawicowych działaczy miało oddawać ich cel, czyli walkę z ideologią, a nie z ludźmi identyfikującymi się ze środowiskiem LGBT, jednak pomimo zmiany wyrażenie to wywołało oburzenie w społeczeństwie, wielu bowiem uznało, że jest to przejaw homofobii[1] i dyskryminacji oraz skrajnie radykalnych działań wymierzonych w środowiska LGBT (Dehnel 2019). W ślad za koncepcją *stref wolnych od ideologii LGBT* liczne gminy, samorządy, a nawet województwa przyjmowały uchwały stworzone przez organizację Ordo Iuris, nazywane Samorządową Kartą Praw Rodzin, która zdaniem działaczy na rzecz walki z homofobią była wymierzona w osoby LGBT+ („Kampania Przeciwko Homofobii" 2025). Cała „kampania" *stref wolnych od ideologii LGBT* stanowiła potwierdzenie faktu, że Polska od lat zmaga się z wysokim poziomem homofobii i w rankingach tworzonych przez organizacje działające na rzecz równouprawnienia osób LGBT+ zajmuje niechlubne ostatnie miejsce pod względem tolerancji względem osób nieheteronormatywnych („Kampania Przeciw Homofobii" 2024; Osiadło 2025). Homofobia stała się narzędziem w rękach polityków, którzy podsycali strach przed środowiskiem LGBT+ i wykorzystywali go w swoich programach politycznych i kampaniach wyborczych skierowanych do konserwatywnego elektoratu (Bodnar 2020; Glanc 2020; Roman 2021).

[1] Homofobia rozumiana jako nieuzasadniony lęk wobec osób homoseksualnych (Wycisk 2018) jest terminem spopularyzowanym przez amerykańskiego psychologa, pisarza i aktywistę, George'a Weinberga (Szczepaniak 2019). Współcześnie przyjmuje się, że homofobia jest uprzedzeniem, czyli awersyjną postawą wobec osób nieheteronormatywnych, która uwarunkowana jest społecznie (Bojarska-Nowaczyk 2006). Homofobia może przybierać postać dyskryminacji w codziennych kontaktach społecznych, ale także przeradzać się w przemoc psychiczną, fizyczną lub seksualną (Szczepaniak 2019).

Choć dyskusja o *strefach wolnych od ideologii LGBT* była burzliwa i budziła skrajne emocje, zaledwie kilka lat później w dyskursie publicznym pojawiło się określenie *strefa wolna od dzieci* (Dzień Dobry TVN 2024). Co ciekawe, sformułowanie to zostało bezkrytycznie użyte w stacji telewizyjnej, która wcześniej ostro napiętnowała wszelkie przejawy walki z „ideologią LGBT"[2]. Dyskusja na temat dostępu dzieci do różnych miejsc publicznych także spotkała się z krytyką, a część publicystów uznała to za przejaw „dzieciofobii" i dyskryminacji najmłodszych członków społeczeństwa (Kalinowska-Bartosewicz 2025; Flieger 2024).

Dlaczego zatem sformułowanie *wolny od...* może być postrzegane jako problematyczne? Jak wynika z danych dostępnych w kolokatorze PELCRA, fraza *wolny od...,* poza częstymi sformułowaniami typu *wolny od pracy/nauki/zajęć*, łączy się ze zjawiskami/pojęciami negatywnymi: *uzależnienie*, *wada*, *troski*, *błąd*, *grzech*, *uprzedzenia* czy *naciski*. Ponadto sformułowanie *wolne od* stosowane jest w polskim i europejskim ustawodawstwie na oznaczenie produktów niezawierających szkodliwych lub niebezpiecznych substancji. Przykładowo w ustawie z 13 czerwca 2019 r. ustalono zasady oznakowania produktów jako *wolnych od organizmów genetycznie zmodyfikowanych* (GMO), w rozporządzeniu nr 853/2004 z 29 kwietnia 2004 r. Parlamentu Europejskiego i Rady określono wymogi dla produkcji surowego mleka i siary, które powinny pochodzić od zwierząt *wolnych od chorób*, zaś w komunikacie Komisji Europejskiej opisano działania na rzecz *przyszłości wolnej od azbestu*. Także orzecznictwo unijne posługuje się frazą *wolny od…* w odniesieniu do szkodliwych zjawisk społecznych: przykładowo w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (sprawa C-508/08) stwierdzono, że państwa członkowskie mają obowiązek udzielania zamówień publicznych w sposób *wolny od dyskryminacji*. Oznacza to, że fraza *wolny od…* dotyczy wprost niepożądanych rzeczy lub zjawisk, które dla dobra człowieka powinny być wyeliminowane z jego otoczenia, tym samym użycie jej w odniesieniu do konkretnej grupy społecznej sugeruje, że grupa ta postrzegana jest jako niechciany element społeczeństwa.

Inspiracją do przeprowadzenia zaprezentowanego w artykule badania była obserwacja dyskusji internetowych na temat miejsc, w których dzieciom wstęp jest wzbroniony – część dyskutantów utrzymywała, że nie ma niczego zdrożnego w używaniu sformułowań *strefa wolna od dzieci* lub *strefa bez dzieci*, ich zdaniem bowiem mają one charakter informacyjny i nie niosą

[2] We wrześniu 2024 r. w programie „Dzień Dobry TVN" przeprowadzono sondaż, w którym zapytano widzów, czy popierają wprowadzenie „stref wolnych od dzieci"; 83% widzów udzieliło pozytywnej odpowiedzi.

negatywnych konotacji. W głosach polemicznych podnoszono, że polskie społeczeństwo dobrze toleruje *strefy wolne od dzieci*, choć przypuszczalnie wybuchłby skandal, gdyby zaczęto używać frazy *strefa wolna od osób starszych* czy *wolna od osób z niepełnosprawnością*. Przeciwnicy *stref wolnych od dzieci* przywoływali także potępiane przez sporą część społeczeństwa *strefy wolne od ideologii LGBT*.

Wychodząc od przywołanych dyskusji, autorka przeprowadziła badanie, którego celem było sprawdzenie, czy istotnie Polacy inaczej postrzegają wspomniane frazy dotyczące dzieci i osób LGBT, co mogłoby świadczyć o adultocentrystycznym postrzeganiu dzieci jako jednostek, które mogą być dyskryminowane z uwagi na ich wiek, przy jednoczesnym krytycznym nastawieniu do określeń wykluczających osoby identyfikujące się jako LGBT.

3. Opis badania

3.1. Cel i hipoteza badania

W artykule przedstawiono wyniki badania przeprowadzonego w listopadzie i grudniu 2024 r., w którym wzięło udział łącznie 1270 osób. Badanie zrealizowano w formie anonimowej ankiety na platformie MS Forms, stanowiącej załącznik do artykułu. Celem badania było ustalenie, jak Polacy postrzegają sformułowania *strefa wolna od dzieci* i *strefa wolna od ideologii LGBT*, jakie ich zdaniem mają znaczenia i jakie emocje wywołują. W badaniu przyjęto hipotezę, że sformułowanie dotyczące dzieci jest inaczej postrzegane przez badanych niż analogiczna fraza dotycząca osób LGBT. Autorka przyjęła również, że oba wyrażenia będą inaczej postrzegane przez osoby bezdzietne – niezależnie od czynnika powodującego bezdzietność – niż przez osoby będące rodzicami lub opiekunami dzieci. Pierwszą hipotezę przyjęto w oparciu o przywołane wyżej dyskusje internetowe, z których wynikało odmienne postrzeganie przedmiotowych sformułowań i mniejsza wrażliwość części społeczeństwa na sformułowanie *strefa wolna od dzieci*. Podstawą drugiej hipotezy było założenie, że osoby będące rodzicami/opiekunami są bardziej wyczulone na kwestię wykluczania dzieci z niektórych obszarów życia społecznego od osób bezdzietnych, dla których strefy bez dzieci mogą być czymś wręcz pożądanym.

3.2. Respondenci

Badani rekrutowani byli metodą ochotników, a ankieta w formie elektronicznej dystrybuowana była w mediach społecznościowych: na platformach Facebook i Instagram, na prywatnych i publicznych kontach użytkowników tych platform oraz na fanpage'ach osób publicznych popularyzujących wiedzę o języku i komunikacji. W badaniu mógł wziąć udział każdy niezależnie od płci, wieku, miejsca zamieszkania czy wykształcenia, tak aby pozyskana próba była jak najbardziej reprezentatywna. W związku z przyjętą hipotezą mówiącą, że sformułowania dotyczące dzieci są inaczej postrzegane przez osoby będące i niebędące rodzicami/opiekunami, w części metrykalnej zapytano o to, czy badany jest rodzicem/opiekunem – odpowiedź na to pytanie była jedynym warunkiem udziału w badaniu, który został wyjaśniony we wstępie do ankiety. W pytaniu tym dostępnych było pięć wariantów odpowiedzi: jestem rodzicem/opiekunem dziecka/dzieci w wieku 0–5 lat; jestem rodzicem/opiekunem dziecka/dzieci w wieku 6–10 lat; jestem rodzicem/opiekunem dziecka/dzieci w wieku nastoletnim, jestem rodzicem dorosłego dziecka/dzieci; nie jestem rodzicem/opiekunem; możliwe było zaznaczenie więcej niż jednej opcji.

Znakomitą większość ankietowanych (90%) stanowiły kobiety, a zaledwie 9% mężczyźni. Tylko 1% badanych nie zadeklarował przynależności do żadnej z dwóch wymienionych płci. Niemal połowę badanych stanowiły osoby bezdzietne (48%), a w grupie osób będących rodzicami rozkład procentowy był bardzo zbliżony w poszczególnych kategoriach: 14% stanowili rodzice dzieci w wieku 0–5 lat, 13% rodzice dzieci 6–10 lat, 14% dzieci w wieku nastoletnim oraz 10% rodzice dorosłych dzieci. Jeśli chodzi o wiek badanych, to niespełna połowa (44%) wybrała przedział 18–35 lat, a ponad połowę (52%) stanowiły osoby w wieku 36–55 lat; zaledwie 5% ankietowanych określiło swój wiek w przedziale 56 lat i więcej. Zdecydowana większość badanych miała wykształcenie wyższe (87%), średnie zaś zaledwie 13%; żaden z badanych nie miał wykształcenia podstawowego.

3.3. Metodologia

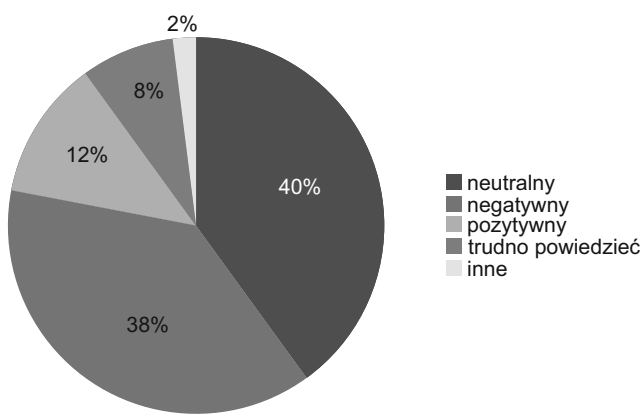
Wszystkie uzyskane w ankiecie dane przeliczono procentowo oraz zestawiono ze sobą w celu dokonania wstępnego porównania odpowiedzi poszczególnych grup respondentów, co zostało w tekście zobrazowane w formie wykresów kołowych i słupkowych. Dane jakościowe pozyskane w pytaniach otwartych zostały wstępnie skategoryzowane z wykorzystaniem narzędzia AI

w oprogramowaniu NotebookLM, a uzyskana kategoryzacja została poddana wnikliwej weryfikacji i stosownym modyfikacjom. W badaniu użyto również metod ilościowych: poprzez nadanie odpowiedziom respondentów wartości liczbowych możliwe było przeprowadzenie nieparametrycznych testów statystycznych w celu sprawdzenia, czy istnieją istotne różnice pomiędzy odpowiedziami badanych z podziałem na grupy ze względu na posiadanie dzieci. W tym celu wykonano test U Manna-Whitney'a dla porównania dwóch grup niezależnych oraz test ANOVA rang Kruskala-Wallisa dla porównania kilku grup niezależnych. Testy te wybrano z uwagi na fakt, że pozyskane dane są danymi porządkowymi, ponadto umożliwiają one porównanie grup nierównolicznych. Szczegółowy opis dotyczący sposobu przeliczenia odpowiedzi zawarto w podrozdziale 4.1.

4. Wyniki badania

4.1. Wyniki dotyczące frazy *strefa wolna od dzieci*

W pierwszym pytaniu (wykres 1.)[3] badani byli proszeni o wskazanie, jaki wydźwięk ma sformułowanie *strefa wolna od dzieci*. Większość badanych stwierdziła, że jest to fraza neutralna (41%), a niemal tyle samo ankietowanych (38%) uznało, że ma ona negatywny wydźwięk. Zdaniem 12% badanych sformułowanie to ma pozytywny wydźwięk, a 8% przyznało, że nie potrafi udzielić odpowiedzi; 2% badanych wybrało odpowiedź *inne*.

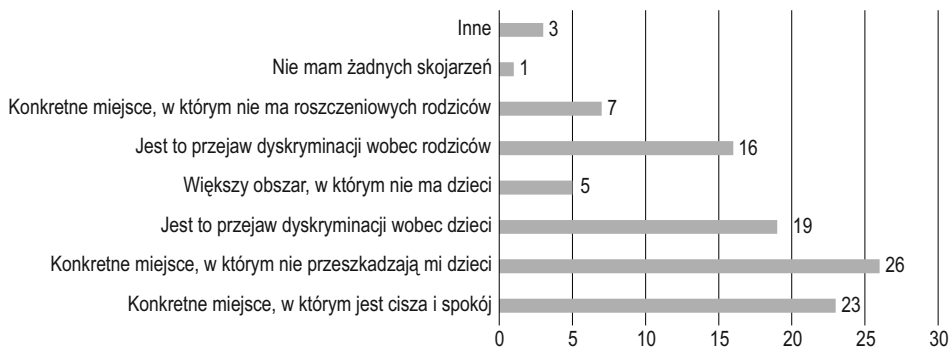

Wykres 1. Odpowiedzi na pytanie 1:
Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie *strefa wolna od dzieci*?

[3] Wszystkie wykresy pochodzą z opracowania własnego autorki.

Odpowiedzi osób, które wybrały opcję *inne*, zasadniczo pokrywają się z opcjami zaproponowanymi w pytaniu 1. – badani w swoich odpowiedziach wskazywali na: 1) pozytywny, niekoniecznie żartobliwy wydźwięk (42%), 2) neutralny, informacyjny charakter sformułowania (21%) oraz 3) negatywny, kojarzony z dyskryminacją (26%). Ponadto 10% badanych stwierdziło, że wydźwięk *strefy wolnej od dzieci* będzie zawsze zależeć od kontekstu.

W kolejnym pytaniu (pyt. 3., wykres 2.) wielokrotnego wyboru zadaniem badanych było określenie, jakie skojarzenia wywołuje u nich wyrażenie *strefa wolna od dzieci*. Ankietowani mieli do wybory osiem opcji, w tym odpowiedź *inne*, którą mogli rozwinąć w kolejnym punkcie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, dla większości respondentów *strefa wolna od dzieci* oznacza miejsce, w którym nie przeszkadzają im dzieci (26%) oraz jest cisza i spokój (23%). Z kolei dla sporej grupy osób jest to przejaw dyskryminacji dzieci (19%) i ich rodziców (16%). Na piątym miejscu wśród najczęściej wybieranych odpowiedzi uplasowała się opcja: *konkretne miejsce, w którym nie ma roszczeniowych rodziców*.

Wykres 2. Odpowiedzi na pytanie 3:
Jakie skojarzenia wywołuje u Ciebie sformułowanie *strefa wolna od dzieci*?

Swój komentarz do znaczenia sformułowania *strefa wolna od dzieci* wpisało łącznie 81 osób. Ich odpowiedzi można podzielić na następujące kategorie:

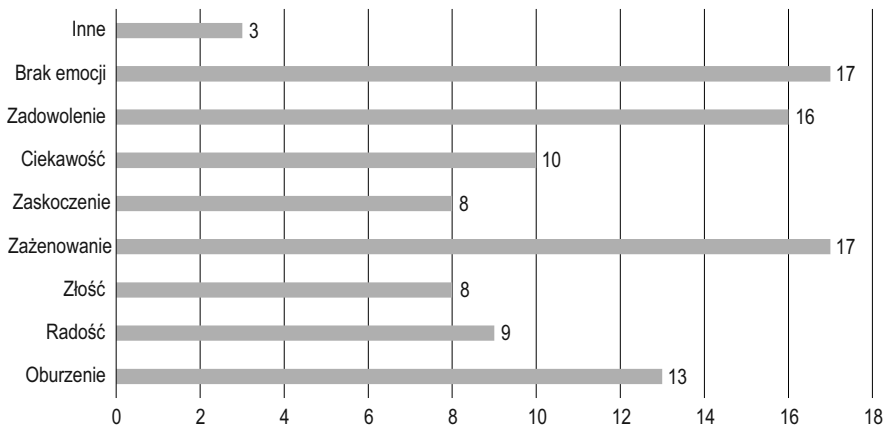
Miejsce dla dorosłych (43%) – kategoria ta obejmuje odpowiedzi, w których *strefę wolną od dzieci* badani rozumieli po prostu jako miejsce przeznaczone wyłącznie dla dorosłych. Ich zdaniem jest to neutralna informacja porównywalna do innych ograniczeń, takich jak *zakaz wjazdu* czy *film dla widzów pełnoletnich*.

Miejsce swobody dla dorosłych (15%) – dla części badanych jest to miejsce, w którym dorośli mogą się zachowywać swobodnie, bez troszczenia się o to, czy swoim postępowaniem nie dają złego przykładu dzieciom. Jest to też miejsce, w którym osoby wrażliwe na hałas mogą odpocząć.

Przejaw dyskryminacji (30%) – do tej kategorii zaliczono opinie, że jest to przejaw dyskryminacji, wręcz segregacji ludzi. Respondenci zaznaczali, że sformułowanie to brzmi bardzo nieprzyjemne, niektórym kojarzy się z faszyzmem.

Miejsce bez dzieci (8%) – wśród komentujących znalazły się osoby, które uważają, że należy im się dostęp do miejsc, w których nie będą musiały przebywać z małoletnimi. Podkreślały one, że nie rozumieją oburzenia i zarzutów o dyskryminację. W tej grupie odpowiedzi pojawiły się też bardzo kategoryczne stwierdzenia, że jest to *strefa wolna od hałasu i darcia japy przez gówniaki*.

W pytaniu 5. (wykres 3.), które było wielokrotnego wyboru, ankietowani mieli określić, jakie emocje odczuwają w odpowiedzi na sformułowanie *strefa wolna od dzieci* – najczęściej wybierane były odpowiedzi *brak emocji* (17%) oraz *zażenowanie* (17%); 16% badanych stwierdziło, że odczuwa zadowolenie, a 13% oburzenie.

Wykres 3. Odpowiedzi na pytanie 5:
Jakie emocje wywołuje u Ciebie sformułowanie *strefa wolna od dzieci*?

Mała grupa, stanowiąca 3% ankietowanych, wybrała odpowiedź *inne* – osoby te w kolejnym punkcie ankiety miały możliwość wpisać swój komentarz do pytania 5. Uzyskane odpowiedzi można podzielić na cztery główne kategorie:

Smutek i poczucie wykluczenia (38%) – w odpowiedziach w tej kategorii badani wyrażali smutek i rozczarowaniem, że w przestrzeni publicznej pojawiają się takie sformułowania, które – ich zdaniem – świadczą o tym, jak społeczeństwo postrzega i traktuje dzieci. W komentarzach podkreślano, że język, którym się posługujemy, może tworzyć podziały i sprzyjać dyskryminacji.

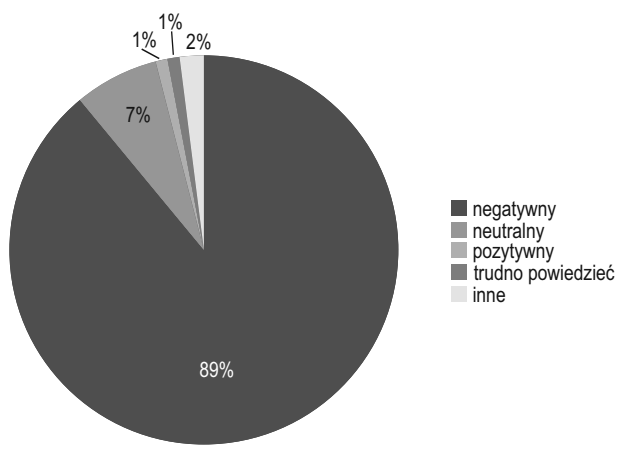
Ulga i uczucie spokoju (33%) – w tej kategorii znalazły się odpowiedzi osób pozytywnie, a wręcz entuzjastycznie nastawionych do *stref wolnych od dzieci* z uwagi na to, że przeszkadza im nie tylko zachowanie dzieci, ale i rodziców. Niektórzy badani zwracali uwagę, że preferują miejsca bez dzieci ze względu na swoje indywidualne predyspozycje lub ograniczenia (np. autyzm).

Krytyka sformułowania *strefa wolna od dzieci* (20%) – niektórzy respondenci wskazali, że problemem nie są miejsca przeznaczone tylko dla dorosłych, tylko sposób ich nazywania. Część osób sugerowała, że takie miejsca powinny być oznaczone jako strefy *dla dorosłych*, aby ich nazwa nie była wykluczająca.

Ambiwalentny stosunek (9%) – część badanych przyznała, że targają nimi sprzeczne emocje, gdyż z jednej strony lubią ciszę i spokój, które panują w miejscach bez dzieci, jednak zdają sobie sprawę z tego, że wydzielanie miejsc tylko dla dorosłych jest działaniem dyskryminującym, co wywołuje w nich poczucie winy.

4.2. Wyniki dotyczące frazy *strefa wolna od ideologii LGBT*

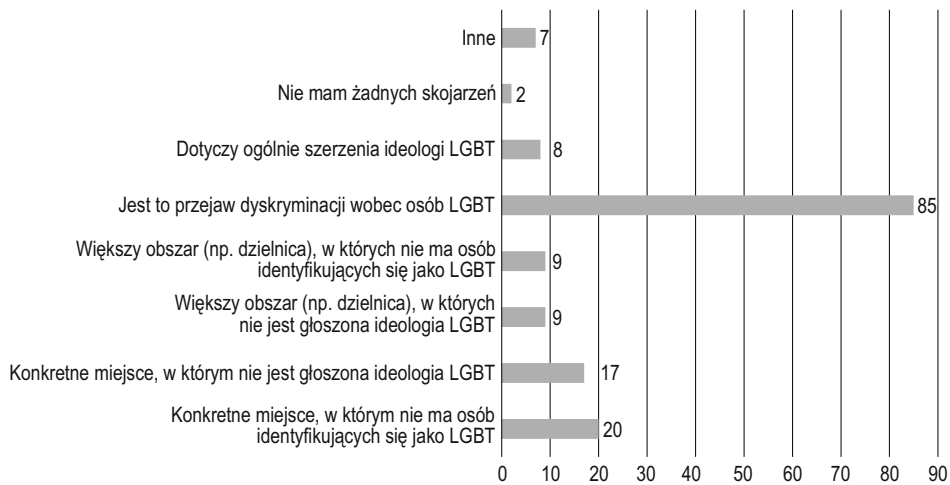
W kolejnym pytaniu (pytanie 7., wykres 4.) zapytano badanych, jaki wydźwięk ma sformułowanie *strefa wolna od ideologii LGBT*. Znakomita większość respondentów (89%) odpowiedziała, że fraza ta ma wydźwięk negatywny, 7% badanych stwierdziło, że jest to określenie neutralne, a zaledwie 1% ocenił je jako pozytywne; 2% uznało, że trudno im odpowiedzieć

Wykres 4. Odpowiedzi na pytanie 7:
Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie *strefa wolna od ideologii LGBT*?

na to pytanie, a 1% respondentów wybrał odpowiedź *inne* – osoby te wpisały komentarze, które można podzielić na trzy kategorie: 1) negatywne skojarzenia (56%), czyli postrzeganie tej frazy jako przejawu dyskryminacji, 2) pozytywne skojarzenia (22%) wynikające – zdaniem badanych – z faktu, że chodzi nie o ludzi, tylko o ideologię oraz 3) nieznajomość tej frazy (22%).

W pytaniu 9. wielokrotnego wyboru (wykres 5.) zadaniem badanych było wskazanie, co oznacza sformułowanie *strefa wolna od ideologii LGBT*. Znakomita większość respondentów (85%) stwierdziła, że jest to przejaw dyskryminacji wobec osób LGBT. Na drugim miejscu (20%) znalazło się stwierdzenie, że jest to *konkretne miejsce, w którym nie ma osób identyfikujących się jako LGBT*, a na trzecim (17%) *konkretne miejsce, w którym nie jest głoszona ideologia LGBT*.

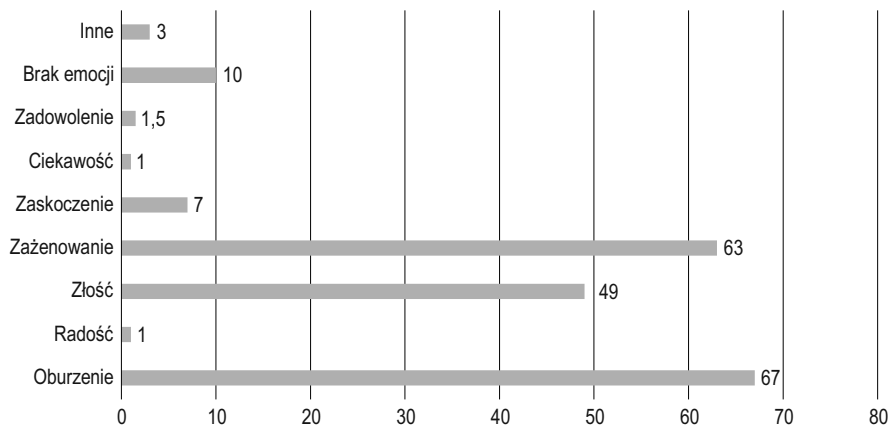
Wykres 5. Odpowiedzi na pytanie 9:
Jakie skojarzenia wywołuje u Ciebie sformułowanie *strefa wolna od ideologii LGBT*?

W kolejnym punkcie badani mogli skomentować wcześniejsze pytanie – z takiej możliwości skorzystały 84 osoby, a ich odpowiedzi można pogrupować następująco:

1. Negacja wyrażenia *ideologia LGBT* (37%) – badani podkreślali, że nie istnieje coś takiego jak *ideologia LGBT*, chodzi bowiem o ludzi zaliczanych umownie do *grupy LGBT*.
2. Dyskryminacja osób LGBT (39%) – w tej kategorii ankietowani wskazali, że tworzenie takich stref jest przejawem homofobii, pogardy, segregacji ludzi, jest manifestacją dehumanizującego stosunku do osób LGBT oraz stanowi zagrożenie dla praw człowieka.

3. Manipulacja polityczna (17%) – część badanych zwróciła uwagę na polityczny kontekst powstania tego terminu. Ich zdaniem omawiane sformułowanie jest/było narzędziem manipulacji i sterowania osobami o konserwatywnych poglądach.
4. Nieepatowanie orientacją (3,5%) – zaledwie trzy osoby stwierdziły, że omawiana strefa to miejsce bez „afiszowania się" orientacją i bez promowania jakiejkolwiek ideologii.

W pytaniu 11. wielokrotnego wyboru (wykres 6.) badani określili, jakie emocje wywołuje w nich sformułowanie *strefa wolna od ideologii LGBT*. Znakomita większość badanych odpowiedziała, że omawiana fraza wzbudza u nich negatywne emocje: oburzenie (67%), zażenowanie (63%) i złość (49%). Pozytywne emocje zaznaczyło zaledwie kilkanaście osób: zadowolenie (1,5%), radość (1%); 10% respondentów stwierdziło, że nie wywołuje to w nich żadnych emocji.

Wykres 6. Odpowiedzi na pytanie 11:
Jakie emocje wywołuje u Ciebie sformułowanie *strefa wolna od ideologii LGBT*?

W kolejnym punkcie badani mogli wymienić inne emocje, które odczuwają lub zamieścić komentarz do poprzedniego pytania. Smutek i rozgoryczenie spowodowane ogólną atmosferą społeczną, która doprowadziła do powstania rzeczonych *stref wolnych od ideologii LGBT* odczuwa 43% badanych. Niespełna 17% przyznało, że odczuwa złość na osoby, które stworzyły ten termin i go używają. Respondenci deklarowali, że towarzyszy im poczucie zagrożenia i odczuwają strach (12%) przed ewentualnymi konsekwencjami tworzenia takich „stref"; 7% stwierdziło, że czuje wstyd, iż takie rzeczy mają miejsce w Polsce. Pojedyncze osoby odwoływały się do znanych w historii przypadków segregacji ludzi (tworzenia gett) i zastanawiały się nad sensem

tworzenia takich miejsc. Jedna osoba wspomniała, że dla niej strefa *wolna od ideologii LGBT* to miejsce, w którym można mówić prawdę i poczuć wolność od „ideologii LGBT". Wśród komentarzy znalazła się też krytyka jednej osoby względem samego badania, że ankieta została zrobiona „pod konkretną tezę".

4.3. Analiza ilościowa

Wszystkim odpowiedziom udzielonym na pytania *jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie 'strefa wolna od...'* przyznano wartość liczbową w następujący sposób: odpowiedziom *negatywny* przypisano wartość 0, *neutralny* i *trudno powiedzieć* wartość 1, *pozytywny* wartość 2. Pod względem posiadania dzieci badanych podzielono w pierwszej kolejności na dwie grupy: „dzieci" i „brak dzieci" i na tej podstawie przeprowadzono test U Manna-Whitneya. W drugim kroku podzielono badanych na kilka grup z uwagi na wiek dzieci i otrzymano w ten sposób pięć grup: „brak dzieci", „dzieci dorosłe", „dzieci nastoletnie", „dzieci 6–10" oraz „dzieci 0–5". Osoby, które zadeklarowały, że mają więcej niż jedno dziecko, kategoryzowano według najmłodszego zadeklarowanego dziecka. Pierwszy podział zastosowano w celu zweryfikowania drugiej hipotezy badawczej. Drugi sposób kategoryzacji zastosowano w celu sprawdzenia, czy istnieją różnice w odpowiedziach rodziców dzieci w różnych grupach wiekowych. W drugim przypadku przyjęto założenie, że *strefy wolne od dzieci* dotyczą w największym stopniu młodszych dzieci (w wieku żłobkowym, przedszkolnym i wczesnoszkolnym), gdyż w tej grupie wiekowej mali ludzie są najbardziej energiczni, aktywni i zachowują się w sposób, który może być postrzegany jako hałaśliwy i dokuczliwy dla innych. To właśnie rodziców młodszych dzieci może dotykać problem *stref wolnych od dzieci*, gdyż sami nie będą mogli do nich wchodzić, tym samym ich stosunek do samego sformułowania, jak i koncepcji *stref bez dzieci* może różnić się od stanowiska rodziców dzieci dorosłych i nastoletnich. Aby porównać odpowiedzi wymienionych pięciu grup respondentów, użyto testu ANOVA rang Kruskala-Wallisa.

W przypadku pierwszej analizy statystycznej nie stwierdzono istotnych różnic między odpowiedziami respondentów podzielonych ze względu na „dzieci" i „brak dzieci", co oznacza, że nie potwierdziła się przyjęta hipoteza o tym, że sam fakt bycia rodzicem (niezależnie od wieku dziecka) powoduje odmienne od osób bezdzietnych postrzeganie sformułowania *strefa wolna od dzieci* (wykres 7., pkt 1.). Różnica ujawniła się jednak przy porównaniu odpowiedzi badanych podzielonych ze względu na wiek dzieci (wykresy 8. i 9.).

	Test U Manna-Whitneya (z poprawką na ciągłość) (Łącznie w Wyniki_zakodowane) Względem zmiennej: Dzieci uproszczone Zaznaczone wyniki są istotne z p <,05000										
	Zmienna	Suma rang Kłamstwo	Suma rang Prawda	U	Z	p	Z popraw.	p	N ważn. Kłamstwo	N ważn. Prawda	2*1 str. dokł. p
1	Strefa wolna od dzieci	413202,0	352501,0	182265,0	1,335420	0,181740	1,473636	0,140580	654	583	413202,0
2	Strefa wolna od ideologii LGBT	407029,5	358673,5	188437,5	0,351254	0,725398	0,674884	0,499750	654	583	407029,5

Wykres 7. Wyniki testu U dla dwóch grup w kategorii „dzieci" w pytaniu o wydźwięk sformułowań *strefa wolna od dzieci* i *strefa wolna od ideologii LGBT*.

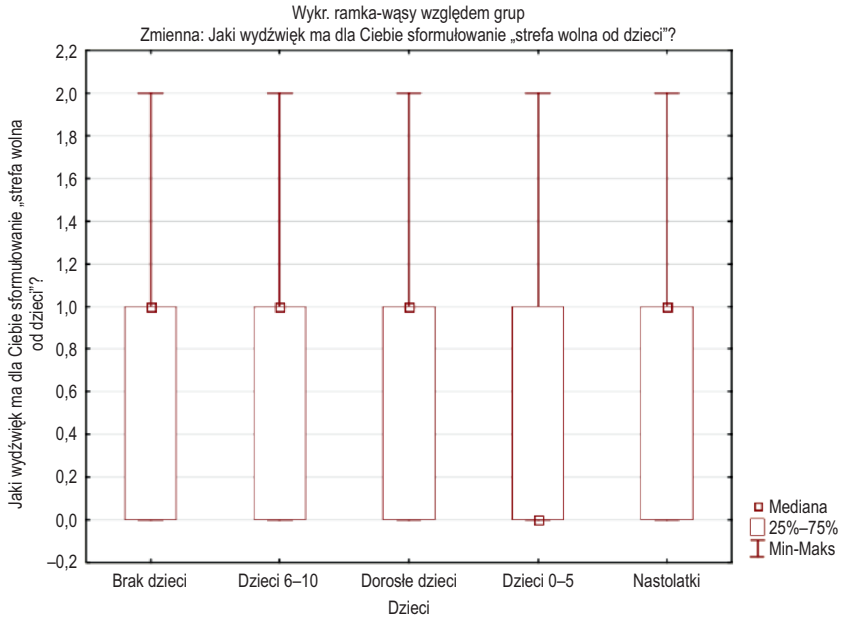
Zmienna zależna. Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci"	ANOVA rang Kruskala-Wallisa; Wyrażenie obraźliwe lub dyskryminujące (Łączne dane ilościowe) ANOVA rang Kruskala-Wallisa; Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci"? (ankieta strefy próbna) Zmienna niezależna (grupująca): Dzieci Test Kruskala-Wallisa: H (4, N=1257) = 62,62418 p = .0000			
	Kod	N ważnych	Suma Rang	Średnia Ranga
Brak dzieci	1	667	451518,0	676,9385
Dzieci 6–10	2	143	77447,0	541,5874
Dorosłe dzieci	3	109	72925,5	669,0413
Dzieci 0–5	4	188	91181,5	485,0080
Nastolatki	5	150	97581,0	650,5400

Wykres 8. Wyniki testu ANOVA rang dla kilku grup w kategorii „dzieci" w pytaniu o wydźwięk sformułowań *strefa wolna od dzieci*

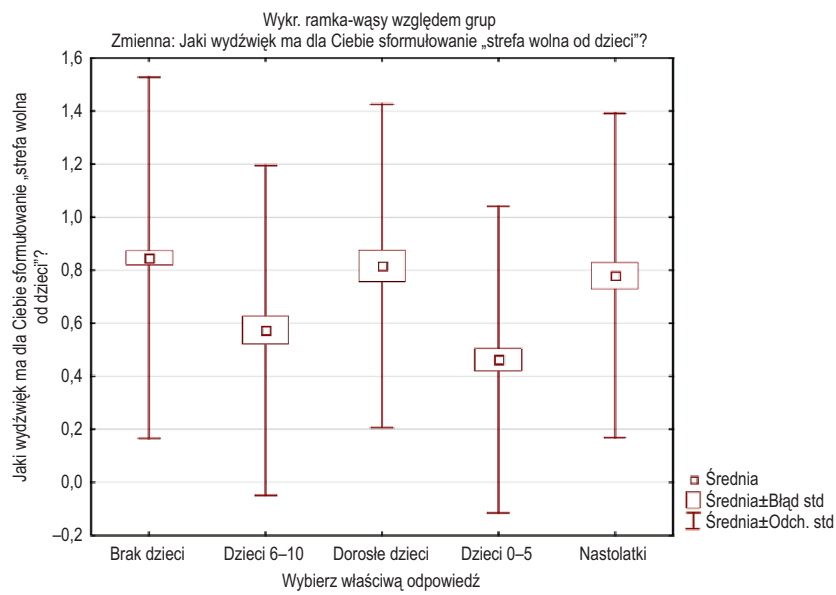
Zmienna zależna. Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci"	Wartość p dla porównań wielokrotnych (dwustronnych); Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci"? (ankieta strefy próbna) Zmienna niezależna (grupująca): Dzieci Test Kruskala-Wallisa: H (4, N=1257) = 55,79184 p = .0000				
	Brak dzieci	Dzieci 6–10	Dorosłe dzieci	Dzieci 0–5	Nastolatki
Brak dzieci		0,000521	1,000000	0,000000	1,000000
Dzieci 6–10	0,000521		0,057568	1,000000	0,102278
Dorosłe dzieci	1,000000	0,057568		0,000254	1,000000
Dzieci 0–5	0,000000	1,000000	0,000254		0,000311
Nastolatki	1,000000	0,102278	1,000000	0,000311	

Wykres 9. Wyniki porównania średnich rang dla wszystkich grup w kategorii „dzieci" w pytaniu o wydźwięk sformułowań *strefa wolna od dzieci*

Dokładniej, stwierdzono, że istnieje różnica w odpowiedziach badanych posiadających najmłodsze dzieci w wieku 0–5 względem osób bezdzietnych, rodziców dorosłych i nastoletnich dzieci. Istnieje także różnica między odpowiedziami rodziców dzieci w wieku 6–10 a osobami bezdzietnymi. Różnice w odpowiedziach ilustrują wykresy ramka-wąsy (wykres 10. i 11.), z których

Wykres 10. Wykres ramka-wąsy względem sześciu grup badanych w kategorii „dzieci" w pytaniu o wydźwięk sformułowań *strefa wolna od dzieci*
Źródło: opracowanie własne w programie Statistica.

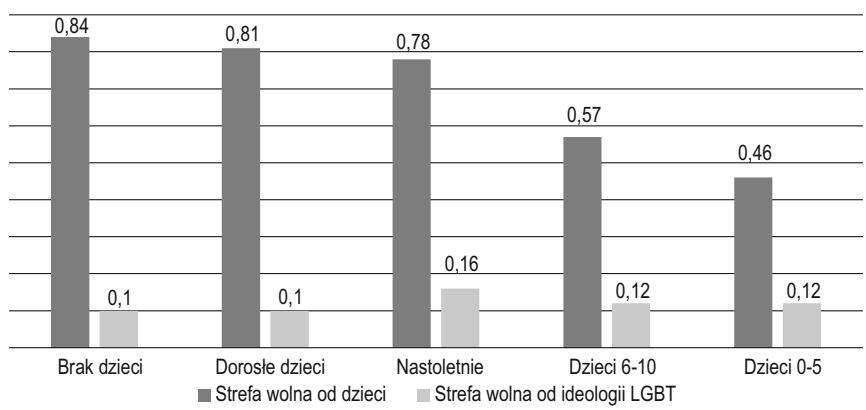
Wykres 11. Wykres ramka-wąsy względem sześciu grup badanych w kategorii „dzieci" w pytaniu o wydźwięk sformułowań *strefa wolna od dzieci*
Źródło: opracowanie własne w programie Statistica.

wynika, że rodzice najmłodszych dzieci częściej postrzegali sformułowanie *strefa wolna od dzieci* jako negatywne, zaś w grupie osób bezdzietnych częściej deklarowano, że fraza ta ma pozytywny wydźwięk.

Następnie wykonano te same kroki w odniesieniu do pytania *jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie strefa wolna od ideologii LGBT*. Zgodnie z założeniami autorki nie stwierdzono żadnych różnic w odpowiedziach badanych podzielonych na grupy pod kątem posiadania dzieci (wykres 7. pkt 2., 12.). Ankietowani w przeważającej większości wskazywali, że sformułowanie to ma negatywny wydźwięk. Należy też zauważyć, że w przypadku sformułowania *strefa wolna od ideologii LGBT* średnia odpowiedzi była ogółem niższa niż w przypadku *stref wolnych od dzieci*, co oznacza, że nawet w grupie rodziców najmłodszych dzieci jest większa tolerancja na tę frazę niż na frazę dotyczącą osób LGBT. Różnicę tę zilustrowano na wykresie słupkowym (wykres 13.). W kwestii *stref wolnych od ideologii LGBT* badani

Zmienna zależna. Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci”	ANOVA rang Kruskala-Wallisa; Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od ideologii LGBT”? (ankieta strefy próbna) Zmienna niezależna (grupująca): Dzieci Test Kruskala-Wallisa: H (4, N=1257) = 4,891235 p = .2986			
	Kod	N ważnych	Suma Rang	Średnia Ranga
Brak dzieci	1	667	414617,0	621,6147
Dzieci 6–10	2	143	90577,0	633,4056
Dorosłe dzieci	3	109	67643,0	620,5780
Dzieci 0–5	4	188	119017,0	633,0691
Nastolatki	5	150	98799,0	658,6600

Wykres 12. Wyniki testu ANOVA rang dla kilku grup w kategorii „dzieci” w pytaniu o wydźwięk sformułowań *strefa wolna od ideologii LGBT*

Wykres 13. Średnia odpowiedzi udzielonych na pytanie o wydźwięk sformułowań *strefa wolna od ideologii LGBT* i *strefa wolna od dzieci* z podziałem na grupy w kategorii „dzieci”

są zgodni we wszystkich grupach, jako że średnia oscyluje między 0,1 a 0,16, a dominanta wynosi we wszystkich grupach 0, co oznacza, że dla znakomitej większości badanych fraza ta ma wydźwięk negatywny. Odpowiedzi są natomiast zróżnicowane w odniesieniu do *stref wolnych od dzieci*: w grupie osób bezdzietnych i rodziców dorosłych i nastoletnich dzieci średnia oscyluje między 0,78 a 0,84, a dominanta ma wartość 1 oznaczającą neutralny wydźwięk tego sformułowania. Średnie odpowiedzi rodziców dzieci 0–5 i 6–10 są wyraźnie niższe i wynoszą odpowiednio 0,46 i 0,57, a dominanta ma wartość 0 oznaczającą negatywny wydźwięk.

Interesujący jest również fakt, że spośród osób, które uznały frazę *strefa wolna od dzieci* za neutralną, aż 86% twierdzi, że *strefa wolna od ideologii LGBT* ma wydźwięk negatywny. Z kolei wśród badanych, którzy uważają, że *strefa wolna od dzieci* ma wydźwięk pozytywny, aż 82% uznaje, że *strefa wolna od ideologii LGBT* brzmi negatywnie. W drugą stronę patrząc, zaledwie 15% badanych, dla których *strefa wolna od ideologii LGBT* brzmi neutralnie, uważa, że *strefa wolna od dzieci* ma wydźwięk negatywny. Jednocześnie nikt z badanych uznających pierwszą ze stref (LGBT) za mającą pozytywny wydźwięk nie postrzega *stref wolnych od dzieci* negatywnie.

5. Podsumowanie i wnioski

Wyniki badania potwierdzają przyjętą hipotezę, że Polacy inaczej postrzegają frazy *strefa wolna od dzieci* i *strefa wolna od ideologii LGBT*. Przedstawione dane wskazują, że badani są zgodni w ocenie sformułowania *strefa wolna od ideologii LGBT*, jako że większość stwierdziła, że ma ono negatywny wydźwięk. Z kolei postrzeganie frazy *strefa wolna od dzieci* różni się w zależności od tego, czy ankietowani są rodzicami małych dzieci w wieku od 0 do 10 lat, czy też nie mają dzieci lub są rodzicami starszych dzieci. Z przeprowadzonych analiz wynika, że sformułowanie *strefa wolna od ideologii LGBT* wywołuje w większości badanych zażenowanie, oburzenie i złość oraz odbierane jest jako przejaw dyskryminacji i manifestacja dehumanizującego stosunku do osób identyfikujących się jako LGBT. Wyrażenie to kojarzy się z wykluczeniem, ograniczaniem wolności, a nawet prześladowaniem na wzór tych, których dopuszczali się faszyści. Respondenci uważają, że pojęcie to powstało jako narzędzie manipulacji politycznej w celu tworzenia podziałów w społeczeństwie. Z kolei reakcje na sformułowanie *strefa wolna od dzieci* były bardziej zróżnicowane: od pozytywnych po negatywne. Warte odnotowania jest to, że część osób postrzegających tę frazę jako mającą neutralny i pozytywny wydźwięk uważa, że fraza dotycząca

osób LGBT ma wydźwięk negatywny. Być może za taki stan rzeczy odpowiada omówiony we wstępie adultyzm, który jest powszechny i rzadko dostrzegany. Kilka osób zarzuciło wręcz autorce, że porównywanie przedmiotowych sformułowań jest niewłaściwe, jako że orientacja seksualna czy przynależność płciowa jest stała, a młody wiek jest przejściowy – oznacza to, że zdaniem tych osób nie można mówić o dyskryminacji ze względu na cechę tymczasową, czyli (młody) wiek. Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, *strefa wolna od dzieci* jest wyrażeniem o charakterze informacyjnym i nie powinno być uznawane za przejaw dyskryminacji, choć wielu zadeklarowało, że fraza ta oznacza po prostu miejsce, w którym *nie przeszkadzają im dzieci i rodzice*.

Na podstawie przeprowadzonego testu statystycznego odrzucono drugą hipotezę badania mówiącą, że osoby będące rodzicami (niezależnie od wieku dziecka) inaczej postrzegają frazę *strefa wolna od dzieci*. Natomiast szczegółowa analiza statystyczna z podziałem badanych według wieku dzieci wykazała, że fraza jest postrzegana negatywnie przez rodziców młodszych dzieci, zapewne dlatego, że odnosi się ona nie tylko do małoletnich, ale także ich opiekunów. W tej grupie wyrażenie to wywołuje oburzenie, zażenowanie i złość oraz postrzegane jest jako przejaw dyskryminacji. Rodzice/opiekunowie dorosłych i nastoletnich dzieci oraz osoby bezdzietne najczęściej uznają je za neutralne lub pozytywne i częściej deklarują, że odczuwają w związku z nim pozytywne emocje, co oznacza, że osoby, które na co dzień nie mają styczności z małymi dziećmi, w podobny sposób postrzegają frazę *strefa wolna od dzieci*, tym samym czynnikiem różnicującym nie jest bezdzietność – jak pierwotnie zakładała autorka – tylko właśnie kontakt z najmłodszymi.

Spory odsetek osób, które dostrzegają, że *strefa wolna od ideologii LGBT* ma wydźwięk negatywny, pokazuje, że udało nam się jako społeczeństwu wypracować wrażliwość na dyskryminację osób LGBT, a zróżnicowane postrzeganie frazy *strefa wolna od dzieci* świadczy zdaniem autorki o tym, że brakuje nam tej wrażliwości w odniesieniu do dzieci, jako że każdy z nas przypuszczalnie doświadczył takiego dyskryminującego traktowania i je zinternalizował. Warto jednak odnotować, że wśród badanych (zarówno tych, którzy krytycznie oceniali *strefy wolne od dzieci*, jak i tych, którzy uznali, że ich wydźwięk jest neutralny) znalazły się osoby, które dostrzegły niestosowność tego sformułowania i które wskazały, że powinniśmy jednak unikać fraz sugerujących, iż dzieci są „czymś" szkodliwym i niepożądanym. Zdaniem tych osób powinno się stosować termin *strefa dla dorosłych*, czyli określać, dla kogo jest dane miejsce przeznaczone, a nie kto jest z niego wykluczony.

Literatura

Biswas T., Florio E., Caso L., Castelli I., Iacobino S. (2024): *The Adultcentrism Scale: A Potential Contributor to Advancing Children's Participation Rights in Nordic Contexts*. „Social Sciences" 13, https://doi.org/10.3390/socsci13050238.

Bojarska-Nowaczyk K. (2006): *„Przegięte ciotki niemile widziane" – o homofobii gejów i lesbijek*. [W:] *Parametry pożądania. Kultura odmieńców wobec homofobii*. Red. T. Basiuk, D. Ferens, T. Sikora. Kraków, s. 61–72.

Golus A. (2018): *Od przedmiotu do podmiotu. Status dziecka w rodzinie i społeczeństwie*. „Studia Edukacyjne" nr 48, s. 315–334.

Kolly-Shamne A.V., Patapas A. (2021): *Age discrimination, gerontostereotypes, and gerontological ageism: Cross-cultural aspect*. „Scientific Bulletin of Mukachevo State University". Series „Pedagogy and Psychology" 7(4), s. 76–85.

Miś L., Ornacka K. (2015): *Podmiotowość dziecka w rodzinie i w sferze publicznej*. „Problemy Polityki Społecznej. Studia i Dyskusje" nr 28(1), s. 63–82.

Okun S., Ayalon L. (2022): *Eradicating ageism through social campaigns: An Israeli case study in the shadows of the COVID-19 pandemic*. „Journal of Social Issues" 78, s. 991–1016. DOI: 10.1111/josi.12540.

Rupp D.E., Vodanovich S., Crede M. (2005): *The Multidimensional Nature of Ageism: Construct Validity and Group Differences*. „The Journal of Social Psychology" 145(3), s. 335–362. DOI: 10.3200/SOCP.145.3.335-362.

Szczepaniak I. (2019): *Homofobia – lęk przed homoseksualizmem*. „Biuletyn Kryminologiczny" nr 26, s. 39–63.

Wall J. (2019): *From childhood studies to childism: reconstructing the scholarly and social imaginations*. „Children's Geographies" 20(2), s. 1–14. DOI: 10.1080/14733285.2019.1668912.

Wycisk J. (2018): *Homofobia jako źródło zagrożeń dla bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkole*. „Dziecko Krzywdzone". Vol. 17, No 1, s. 96–113.

Akty prawne

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Działania na rzecz przyszłości wolnej od azbestu: europejskie podejście do zagrożeń dla zdrowia związanych z azbestem, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0488>, dostęp: 20.06.2025.

Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz.U. L 139 z 30.04.2004, s. 55).

Ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów (Dz.U. 2019 poz. 1401).

Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 28 października 2010 r. – Komisja Europejska przeciwko Republice Malty (Sprawa C-508/08), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:62008CA0508#ntr1-C_2010346PL.01000702-E0001>, dostęp: 30.06.2025.

Źródła internetowe

„Dzień Dobry TVN" (2024): *Strefy wolne od dzieci – tak czy nie? „Płacę więcej, żeby mieć spokój"*, <https://dziendobry.tvn.pl/parenting/strefy-wolne-od-dzieci-tak-czy-nie-place-wiecej-zeby-miec-spokoj-st8095598>, dostęp: 23.02.2026.

https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114883,25004389,gazeta-polska-drukuje-naklejki-strefa-wolna-od-lgbt-czy.html

„Kampania Przeciwko Homofobii" (2024): Polska po raz kolejny najbardziej homofobicznym krajem Unii Europejskiej – znamy wyniki tęczowego rankingu ILGA-Europe "Rainbow Map", <https://kph.org.pl/polska-po-raz-kolejny-najbardziej-homofobicznym-krajem-unii-europejskiej-znamy-wyniki-teczowego-rankingu-ilga-europe-rainbow-map/>, dostęp: 25.02.2026.

„Kampania Przeciwko Homofobii" (2025): „Strefy wolne od LGBT" przeszły dziś do historii!, <https://kph.org.pl/strefy-wolne-od-lgbt-przeszly-dzis-do-historii/>, dostęp: 25.02.2026.

Bodnar A. (2020): *Sprzeciw wobec homofobicznej mowy wykluczenia i pogardy – stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich*, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/sprzeciw-wobec-homofobicznej-mowy-wykluczenia-i-pogardy-stanowisko-rzecznika-praw-obywatelskich>, dostęp: 25.02.2026.

https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,24831154,haslo-polska-wolna-od-lgbt-zbiera-swoje-zniwa.html

Flieger E. (2024): *Strefy wolne od dorosłych*. „Rzeczpospolita", <https://www.rp.pl/opinie-polityczno-spoleczne/art41196911-estera-flieger-strefy-wolne-od-doroslych>, dostęp: 04.09.2025.

Glanc M. (2020): *Najgorsze momenty kampanii. Homofobia, seksizm i wykluczenie [KOMENTARZ].* „Onet.pl", <https://kobieta.onet.pl/wybory-prezydenckie-2020-najgorsze-momenty-kampanii-komentarz/6b30qms>, dostęp: 25.02.2026.

Kalinowska-Bartosewicz D. (2025): *„Strefa wolna od dzieci" to nie wszystko. Uwaga na inny popularny zakaz. „To forma dyskryminacji".* „Tokfm.pl", <https://www.tokfm.pl/polska/tokfm-7-103085-32130671-strefa-wolna-od-dzieci-to-nie-wszystko-uwaga-na-inny-popularny>, dostęp: 04.09.2025 r.

Osiadło L. (2025): Polska spadła z pierwszego miejsca. Teraz jest „tylko" wiceliderem homofobii w UE. „OKO.press", <https://oko.press/raport-ilga-europe-2025>, dostęp: 25.02.2026.

https://wyborcza.pl/7,82983,26879534,zyjemy-w-homofobicznym-kraju-homofobia-jest-podsycana-przez.html

Załącznik 1

1. Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci"?
   • Negatywny (np. pogardliwy)
   • Neutralny
   • Pozytywny (np. żartobliwy)
   • Inne
   • Trudno powiedzieć
2. Napisz pokrótce, jaki inny wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci".
3. Jakie skojarzenia wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci" (można wybrać więcej opcji)?
   • Konkretne miejsce, w którym jest cisza i spokój
   • Konkretne miejsce, w którym nie przeszkadzają mi dzieci
   • Jest to przejaw dyskryminacji wobec dzieci
   • Większy obszar (np. dzielnica), w którym nie ma dzieci
   • Jest to przejaw dyskryminacji wobec rodziców
   • Konkretne miejsce, w którym nie ma roszczeniowych rodziców
   • Nie mam żadnych skojarzeń
   • Inne
4. Jeśli wybrałeś(-aś) odpowiedź „Inne", napisz pokrótce, jakie inne skojarzenia wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci".
5. Jakie emocje wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci" (można wybrać więcej opcji)?
   • Oburzenie
   • Radość
   • Złość
   • Zażenowanie
   • Zaskoczenie
   • Ciekawość
   • Zadowolenie
   • Brak emocji
   • Inne
6. Jeśli wybrałeś odpowiedź „Inne", napisz pokrótce, jakie inne emocje wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od dzieci".
7. Jaki wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od ideologii LGBT"?
   • Negatywny (np. pogardliwy)
   • Neutralny
   • Pozytywny (np. żartobliwy)
   • Inne
   • Trudno powiedzieć
8. Napisz pokrótce, jaki inny wydźwięk ma dla Ciebie sformułowanie „strefa wolna od ideologii LGBT".
9. Jakie skojarzenia wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od ideologii LGBT" (można wybrać więcej opcji)?
   • Konkretne miejsce, w którym nie ma osób identyfikujących się jako LGBT
   • Konkretne miejsce, w którym nie jest głoszona ideologia LGBT
   • Większy obszar (np. dzielnica), w którym nie jest głoszona ideologia LGBT
   • Większy obszar (np. dzielnica), w którym nie ma osób identyfikujących się jako LGBT
   • Jest to przejaw dyskryminacji wobec osób LGBT
   • Dotyczy ogólnie szerzenia ideologii LGBT
   • Nie mam żadnych skojarzeń
   • Inne

10. Jeśli wybrałeś(-aś) odpowiedź „Inne”, napisz pokrótce, jakie inne skojarzenia wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od ideologii LGBT”.
11. Jakie emocje wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od ideologii LGBT” (można wybrać więcej opcji)?
    - Oburzenie
    - Radość
    - Złość
    - Zażenowanie
    - Zaskoczenie
    - Ciekawość
    - Zadowolenie
    - Brak emocji
    - Inne
12. Jeśli wybrałeś(-aś) odpowiedź „Inne”, napisz pokrótce, jakie inne emocje wywołuje u Ciebie sformułowanie „strefa wolna od ideologii LGBT”.